

VAN SOCIAL RETURN NAAR SOCIAL IMPACT

WHITE PAPER

VOOR WONINGCORPORATIES

Het PSO-keurmerk als leidraad voor
partnerselectie en impactmeting.

PSO-NEDERLAND

Bezoekadres

Laan van Kronenburg 14
(10e etage)
1183 AS Amstelveen

Postadres

Laan van Kronenburg 14
1183 AS Amstelveen

PSO-HELPDESK

Ma t/m do 8.30-12.30 uur
T. 020 3315535
E. info@pso-nederland.nl

www.pso-nederland.nl

Inleiding

Als woningcorporatie heeft u waarschijnlijk maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog op uw prioriteitenlijst staan. Mogelijk overweegt u om dit op een duurzame manier in uw organisatie te implementeren.

Social return is een cruciaal aspect van maatschappelijk verantwoord ondernemen omdat het arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen bevordert. Woningcorporatie Wonen Limburg heeft met succes social return geïmplementeerd en wil andere woningcorporaties graag inspireren om deze stap ook te zetten. Om u als woningcorporatie hierbij te ondersteunen, hebben we deze whitepaper geschreven waarin we u meenemen in het proces van Wonen Limburg. We eindigen met een handig stappenplan.

Wonen Limburg en social return

Wonen Limburg opereert in Limburg en Zuidoost-Brabant en beheert 26.000 woningen en 3.000 eenheden aan 'overig maatschappelijk vastgoed'. Er werken ruim 250 medewerkers. Wonen Limburg biedt bewoners niet alleen een huis, maar een 'thuis'. Dat scheelt maar één letter, maar het is een wereld van verschil. Een huis is een dak boven je hoofd, 'thuis' is veel meer dan dat: dat is ook een fijne, veilige woonomgeving. Wonen Limburg ziet dit nog breder. Een thuis bieden betekent ook: bewoners hun plek in de maatschappij laten vinden. Meedoen op de arbeidsmarkt is daar een belangrijk onderdeel van. Vooral voor mensen in een kwetsbare positie. Bovendien zorgt arbeidsmarktparticipatie ervoor dat mensen zingeving ervaren en meer zelfredzaam worden. Daarom is social return al enige tijd geïntegreerd in het inkoopbeleid.

Visie van Wonen Limburg op social return

Social return betekent voor Wonen Limburg het opnemen van sociale voorwaarden, eisen en wensen bij inkoop en aanbestedingen. Daarnaast gaat social return bij Wonen Limburg ook over hun eigen bedrijfsvoering. Het doel van social return voor Wonen Limburg is om bij te dragen aan het creëren van een omgeving waarin mensen uit kwetsbare groepen weer kunnen deelnemen aan de maatschappij. Dit vergroot hun zelfredzaamheid en draagt bij aan een verbetering van hun welzijn. Momenteel heeft de organisatie social return zo georganiseerd dat zij een bijdrage op dit gebied verwachten op basis van de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO).

Leerproces met vallen en opstaan

Natuurlijk is deze beslissing niet zomaar genomen. Er is een leerproces aan vooraf gegaan. Wonen Limburg heeft met vallen en opstaan een werkwijze en methode ontwikkeld waarmee zij maximale sociale impact kan creëren. Belangrijk hierbij is dat inkopers alsook contract- en projectmanagers niet onnodig belast worden met taken over maatschappelijke onderwerpen waar zij niet altijd voldoende kennis van hebben. Later hierover meer.

> We nemen u graag mee in de learnings en het proces.

Wonen Limburg: de eerste stappen van social return naar PSO

De oude situatie

Voorheen werkte Wonen Limburg met de 'klassieke' aanpak van social return. Dit kwam erop neer dat leveranciers van Wonen Limburg verplicht waren om 5% van de loon- of opdrachtsom in te vullen met mensen uit kwetsbare groepen. Het achterliggende idee was de inkoopkracht van Wonen Limburg in te zetten om kwetsbare groepen aan werkervaring en vervolgens een vaste baan te helpen. In de praktijk bleek echter dat het monitoren van deze verplichting voor Wonen Limburg uitdagend en soms onmogelijk was. Bovendien was er vaak discussie met leveranciers over wie nu wel of niet meetelt als kwetsbare groep. Dit was een moeilijk te voeren discussie, omdat zowel Wonen Limburg als leveranciers niet gespecialiseerd zijn in arbeidsmarktparticipatie. Daarnaast ervoeren leveranciers de 'klassieke' aanpak vaak als contra-effectief omdat er alleen naar projectmatige inzet van mensen uit de kwetsbare groep werd gekeken, terwijl er buitenom de projecten juist veel meer kansen liggen om kwetsbare groepen aan een vaste baan te helpen.

Kortom: De 'klassieke' project- en contractgebonden aanpak van social return leidde niet tot aantoonbare resultaten. Wel tot discussie met en administratieve rompslomp bij leveranciers. Een goede reden om over een nieuwe aanpak na te denken.

Veel gehoorde klachten van leveranciers over social return

Hoge administratieve druk en lasten

De administratieve druk en lasten zijn erg hoog. Per project moet immers een administratie gevoerd worden. Dit resulteert vaak in een meer administratieve puzzel (wie zet ik op welk project in), in plaats van hoe creëren we duurzame banen die passen bij de doelgroep.

Invulling lukt niet altijd door krapte

De beschikbaarheid van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt staat onder druk. Invulling op specifieke projecten en opdrachten is niet altijd (meer) mogelijk.

Begeleiding naar duurzaam werk stokt

De invulling van projectgebonden social return-verplichtingen conflicteert met het doel om naar duurzaam werk te begeleiden. Dit bemoeilijkt leveranciers om structureel social return beleid te voeren om mensen naar duurzaam werk te begeleiden.

Mensen stromen weer uit

In de praktijk wordt social return niet als optimaal ervaren door werknemers uit kwetsbare groepen. Na afronding van het project of het einde van het contract stromen mensen weer uit, om vervolgens bij een ander project weer in te stromen, het zgn. 'draaideur-effect'.

1

2

3

4

Uitgangspunten en randvoorwaarden voor een nieuw social return beleid

Wonen Limburg besloot dat het anders moest. Ze startte daarom na de evaluatie van het toegepaste social return beleid, gebaseerd op de klassieke aanpak, met het formuleren van nieuwe uitgangspunten en randvoorwaarden. De nieuwe wens werd een passend, haalbaar en effectief social return beleid dat beter inzicht geeft in de sociale impact die ze kunnen bereiken met hun inkoopkracht.

“Jarenlang werkte Wonen Limburg met het instrument social return. Partners werden verplicht om 5% aan social return met invulling van mensen uit de wijken te realiseren gedurende de looptijd van hun contract met Wonen Limburg. In de praktijk bleek echter dat het monitoren van deze verplichting voor ons een groot probleem was. Bovendien was er telkens discussie over wie nu wel of niet meetelt. Wij waren niet deskundig en konden die discussie niet voeren. De door ons opgelegde social return-verplichting hebben wij ook geprobeerd te monitoren. De gegevens van de ‘doelgroepen’ die door aannemers waren ingevoerd konden we niet checken bij de gemeenten. Of het lijstje met opgevoerde namen klopte was dus de vraag. In de praktijk bleek ook het invullen van de social return-verplichting met mensen uit de wijken moeilijk te realiseren.”

Roeland Cleuren, Kansmakelaar Wonen Limburg

De acht uitgangspunten van Wonen Limburg

Social return is geen doel, maar een middel om kansen in arbeidsmarktparticipatie te creëren en te verzilveren.

Duurzame inzet van kwetsbare groepen bij leveranciers en Wonen Limburg.

De resultaten moeten meetbaar en objectief zijn en bij voorkeur eenvoudig te monitoren.

De administratieve lasten voor leveranciers moeten beperkt zijn: het gaat om de mensen.

Wonen Limburg hangt geen prijskaartjes meer aan mensen en/of hun beperkingen.

Goede borging social return beleid zonder extra inzet van contractmanagers van Wonen Limburg.

Social return gaat voornamelijk over werkgelegenheid voor kwetsbare groepen.

De maatschappelijke verantwoordelijkheid van Wonen Limburg beperkt zich niet tot de eigen regio en bewoners.

1

2

3

4

5

6

7

8

Wat is social return nu precies?

De overheid wil dat iedereen zoveel mogelijk meedoet in de samenleving. Dat betekent onder andere dat iedereen uitzicht heeft op werk en inkomen. Hiertoe zijn wetten¹ aangenomen en overheidsprogramma's² gestart. Organisaties kunnen onder andere hun inkoopkracht gebruiken om arbeidsparticipatie te stimuleren.

Bij inkoop en aanbestedingen stellen organisaties dan de voorwaarde dat opdrachtnemers ook een bijdrage leveren aan sociale doelstellingen. Dit principe van social return is een belangrijk instrument om werkgevers te stimuleren kansen te creëren voor mensen uit kwetsbare groepen. Ook woningcorporaties kunnen het principe van social return toepassen om meer mensen mee te laten doen in de samenleving.

Wettelijke context

Er bestaat geen uniform wettelijk kader waar corporaties zich aan dienen te houden op het gebied van social return. Er zijn echter wel twee wetten die voor overheden een belangrijke relatie hebben tot social return, namelijk de Participatiewet en de Aanbestedingswet.

Social return inzetten voor een inclusieve arbeidsmarkt

Het principe van social return is dat organisaties bij het inkopen en aanbesteden als voorwaarde stellen dat opdrachtnemers, naast het uitvoeren van de reguliere opdracht, ook iets terugdoen op maatschappelijk vlak. Het gaat dan voornamelijk om het vergroten van de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door bijvoorbeeld het creëren van werk- of stageplekken. Over het algemeen wordt daartoe een bepaald percentage van de opdrachtwaarde als eis in het contract opgenomen. Middels social return kunnen organisaties dus bijdragen aan het creëren van een meer inclusieve arbeidsmarkt. Het ontstaan van een inclusieve arbeidsmarkt is het uiteindelijke doel van de Participatiewet.

Omdat er geen uniform wettelijk kader is, maken overheden, zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) en woningcorporaties etc. in praktijk gebruik van verschillende toepassingsvormen van social return. Over het algemeen worden leveranciers verplicht om 2% tot 5% van de opdracht- of loonsom te laten uitvoeren door kwetsbare groepen. De inkoopkracht wordt zo ingezet om kwetsbare groepen in te zetten of ervaring op te laten doen op de arbeidsmarkt.

¹ Participatie Wet en Wet banenafpraak

² Maatschappelijke verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven (MVIIO)

Belangrijke begrippen social return

Participatiewet

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht geworden. Het doel van deze wet is om een inclusieve arbeidsmarkt te bevorderen, waarbij zoveel mogelijk mensen met arbeidsvermogen (duurzaam) aan het werk worden geholpen, bij voorkeur op de reguliere arbeidsmarkt. Gemeenten zijn door de invoering van deze wet verantwoordelijk geworden voor de ondersteuning van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en inkopen³

Het Rijk stimuleert de toepassing van social return door middel van 'Het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen' (MVOI). Nederlandse overheden kopen jaarlijks voor ruim 85 miljard euro in aan producten, werken en diensten. Hiermee hebben ze bij elkaar een enorme impact om de urgente vraagstukken aan te pakken. MVOI helpt (semi)-overheidsorganisaties om invulling te geven aan beleids- en inkoopdoelen op 6 belangrijke thema's. Daarmee voldoen organisaties ook aan bestuurlijke afspraken. Denk bijvoorbeeld aan het Klimaatakkoord, het Grondstoffenakkoord en de Wet banenafpraak en het quotum arbeidsbeperkten.

Wet banenafpraak⁴

In het Sociaal Akkoord van 11 april 2013 hebben het kabinet en sociale partners (werkgevers en werknemers) afgesproken om banen te creëren bij reguliere werkgevers voor mensen met een arbeidsbeperking. Het totaal aantal te creëren banen is 125.000 extra (ten opzichte van de peildatum 1 januari 2013). Van deze banen dienen er 100.000 in de marktsector gerealiseerd te worden in 2026, en 25.000 banen bij de overheid in 2024. De banenafpraak is een landelijke afspraak.

³ PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden | Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)

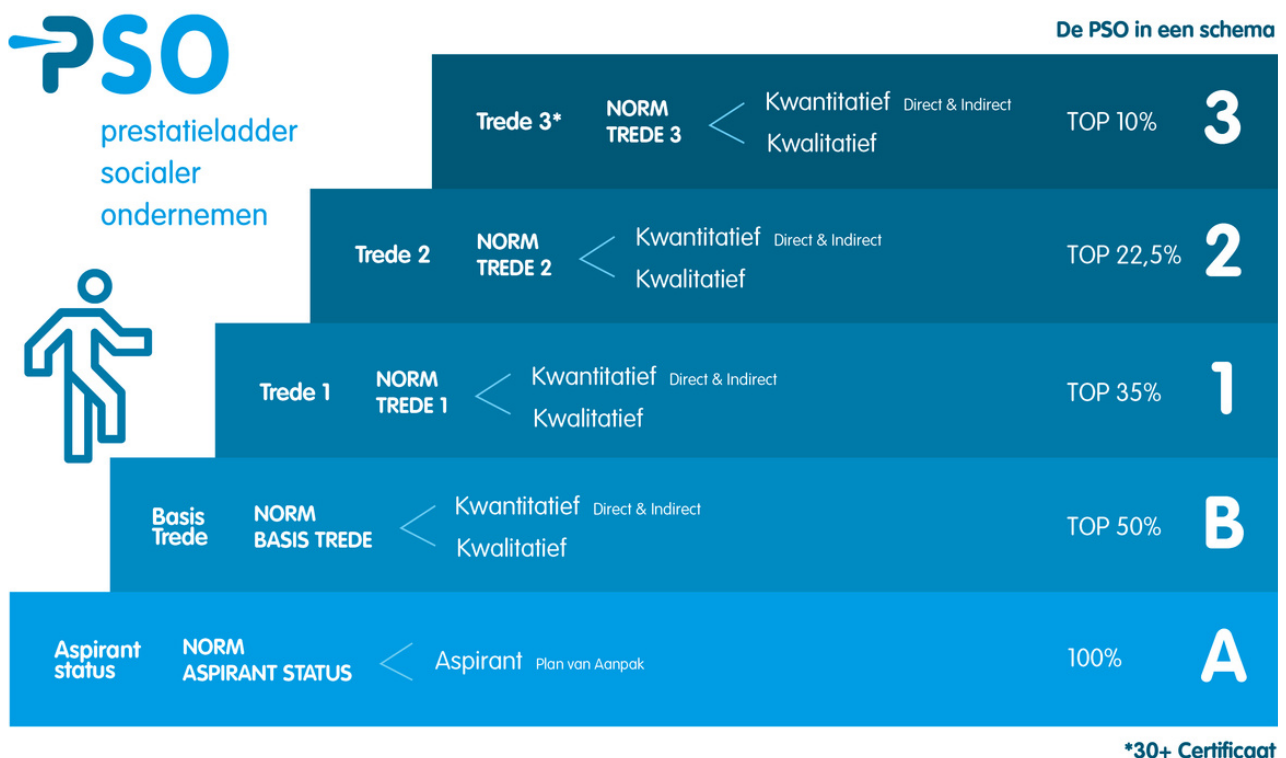
⁴ Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2022_Kennisdocument_Wet_banenafpraak_en_quotum_arbeidsbeperkten.pdf

De keuze: methoden, instrumenten of een keurmerk?

Na een uitgebreide inventarisatie heeft Wonen Limburg geconstateerd dat er verschillende methoden en instrumenten bestaan om de sociale impact te ondersteunen bij inkoop. Deze instrumenten verschillen in doel, opzet en gebruik. Er zijn verschillende registers, codes en instrumenten beschikbaar om sociaal in te kopen.

Zoals eerder vermeld, was een belangrijke eis van Wonen Limburg het meetbaar maken van de gerealiseerde sociale impact en het kunnen monitoren daarvan. Het meten van de sociale impact geeft inzicht in de behaalde output (directe resultaten) en outcome (lange termijn resultaten) op een bepaald moment. Het monitoren legt (periodieke) metingen vast. Hiermee wordt de ontwikkeling en voortgang zichtbaar en ontstaat er een manier om het social return beleid te evalueren en bij te sturen*.

Van alle mogelijke registers en instrumenten bleek de PSO het meest geschikt. Ook wordt de PSO op dit moment het meest gebruikt bij aanbestedingen. De PSO beschikt namelijk over verschillende prestatieniveaus die door middel van externe audits worden vastgesteld. De sociale impact is hiermee geborgd. Dit stelt organisaties in staat om de PSO toe te passen als een objectief criterium bij inkoop en aanbestedingen. Het feit dat een groot aantal gemeenten ook gebruik maakt van de PSO, gaf Wonen Limburg daarbij het vertrouwen dat dit keurmerk zich in de praktijk heeft bewezen.

*Zie ook: Handreiking en onderzoeksrapport 'Zicht op Sociale Impact' | PIANOO - Expertisecentrum Aanbesteden

Waarom heeft Wonen Limburg gekozen voor de PSO?

1

De PSO is het enige keurmerk dat zich specifiek op arbeidsparticipatie richt.

2

De PSO is ontwikkeld door arbeidsparticipatie specialisten van TNO en heeft daarmee een wetenschappelijke onderbouwing en sluit volledig aan op nationaal overheidsbeleid.

3

Er is geen controle op de leveranciers nodig, want er is een periodieke externe audit door een certificerende instelling.

4

Er wordt gewerkt met door de overheid erkende doelgroepen, waardoor er geen onduidelijkheid of discussie kan ontstaan met leveranciers.

5

Wonen Limburg hoeft geen eigen bouwblokken-, meet- en waarderingsmethode van doelgroepen vast te stellen. TNO doet dit op wetenschappelijk basis.

6

Het PSO-certificaat van leveranciers is eenvoudig opvraagbaar. Daarmee zijn gerealiseerde prestaties makkelijk te verifiëren en te toetsen aan de eisen van het contract.

7

Leveranciers hoeven niet zelf staatjes bij te houden over wie op het project heeft gewerkt.

8

Leveranciers worden op uniforme, onafhankelijke manier beoordeeld.

9

Met de PSO beschikt Wonen Limburg over de juiste en actuele expertise op het gebied van arbeidsparticipatie zonder dat de inkopers alsook contract- en projectmanagers zich bezig hoeven te houden met dit specifieke onderwerp.

“We hoeven als Wonen Limburg niet zelf te bepalen en te verantwoorden wie afstand tot de arbeidsmarkt heeft, en wie niet, en hoe groot die afstand vervolgens is. Ook de wijze van aantonen door middel van bewijsmiddelen is onderdeel van het PSO keurmerk. Dit scheelt ons gewoonweg veel tijd en geeft ons de garantie dat leveranciers daadwerkelijk doen wat ze hebben beloofd.”

Frits Gerris, Inkoop Specialist Wonen Limburg

Over de Prestatieladder Socialer Ondernemen

Wat is de PSO?

De PSO is een door TNO ontwikkeld keurmerk specifiek gericht op arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen. De kwetsbare groepen zijn gedefinieerd op basis van door de overheid erkende doelgroepen. De sociale bijdrage van een organisatie wordt uitgedrukt in percentages: het aandeel van de arbeid verricht door medewerkers uit een kwetsbare groep. Daarbij gaat het om duurzame inzet van de doelgroep. De duurzame inzet wordt geborgd door toetsing van kwalitatieve elementen, zoals bijvoorbeeld passend werk, integratie, functieontwikkeling en begeleiding.

Hoe werkt de PSO?

TNO voert jaarlijks de Werkgevers Enquête Arbeid (WEA) uit. Op basis van deze enquête stelt TNO de normtabel vast voor de prestatieniveaus van de PSO: de zogenaamde 'tredes'. De normeringswaarden zijn percentages van de sociale bijdrage van een organisatie: het aandeel van arbeid dat wordt uitgevoerd door mensen uit kwetsbare groepen: de zogenaamde 'PSO-doelgroepen'. De PSO werkt met vijf prestatieniveaus, van aspirant tot en met trede 3. Deze niveaus geven aan in welke mate een organisatie direct en indirect werk biedt aan kwetsbare groepen. Dit maakt het inzichtelijk in welke mate een organisatie (meer dan gemiddeld) sociaal onderneemt op het gebied van arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen.

Treden

- Basistrede: de organisatie hoort tot de top 50% van Nederland
- Trede 1: de organisatie hoort bij de top 35% van Nederland
- Trede 2: de organisatie hoort bij de top 22,5% van Nederland
- Trede 3: de organisatie hoort bij de top 10% van Nederland

PSO 30+ certificaat

Het PSO 30+ certificaat erkent organisaties die ten minste voldoen aan de gestelde kwantitatieve eisen van artikel 2.82 van de Aanbestedingswet. Dit artikel stelt publieke opdrachtgevers, met name gemeenten, in staat om opdrachten te gunnen aan organisaties die zich primair inzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld voormalige SW-bedrijven van gemeenten. Een belangrijke voorwaarde voor het behalen van een PSO 30+ certificering is dat ten minste 30% van de werknemers bestaat uit mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De PSO 30+ erkenning kan alleen uitgelezen worden als de PSO-aanvrager trede 3 heeft.

Aspirant status

De PSO kent ook de 'aspirant-status'. Een organisatie die de ambitie heeft om zich te certificeren voor de PSO kan beginnen met de aspirant-status. Hiermee krijgt de organisatie de erkenning dat zij aantoonbaar is gestart met arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen. Hiertoe dient de organisatie minimaal een door de directie goedgekeurd plan van aanpak op te stellen. Dit plan wordt getoetst op inhoud en haalbaarheid door de auditor, voordat de aspirant-status wordt toegekend. De aspirant-status kan maximaal twee perioden duren, daarna vervalt de status en kan deze niet opnieuw worden aangevraagd. Gedurende de aspirant-status wordt de organisatie begeleid om zich verder te ontwikkelen op het gebied van socialer ondernemen en worden er verbeterpunten aangedragen. Na een periode van minimaal zes maanden kan de organisatie worden geaudit om een definitieve PSO-certificering te behalen.

De rol van PSO Nederland binnen de PSO-systematiek

PSO Nederland is door TNO aangewezen als beheerorganisatie van de PSO. TNO is eigenaar van de PSO en PSO Nederland is verantwoordelijk voor de regie van het certificeringsproces van aanvragers. Dit proces omvat de aanvraag, verwerking, audit en uitgifte van PSO-certificaten. Hiervoor heeft PSO Nederland de online rekentool beschikbaar gesteld. Als beheerorganisatie heeft PSO Nederland een verbindende rol tussen toepassers, aanvragers en gecertificeerde organisaties enerzijds, en TNO anderzijds. Daartoe zijn verschillende organen opgericht, namelijk:

- De Raad van Advies
- De Commissie van Deskundigen
- De Klantenraad
- Het Kernteam

Zo past Wonen Limburg de PSO toe om sociale impact te maken

Sinds 2020 monitort Wonen Limburg de social return met behulp van de PSO. Om dit in praktijk te brengen is gestart met een eenvoudige regel bij het inkopen of aanbesteden van werken, diensten of producten. Te weten, bij een opdrachtsom van minimaal 150.000 euro per jaar, verwacht Wonen Limburg van haar leveranciers dat ze vanaf 1 januari 2021 over een PSO trede 1 certificering beschikken en vanaf 1 januari 2022 minimaal over een PSO trede 2.

Deze eenvoudige en duidelijke regel leidde in eerste instantie tot vragen en zelfs tot enige weerstand bij leveranciers. Hierover het gesprek aangaan en tijdig informeren, bleek cruciaal om daadwerkelijk met het nieuwe social return beleid impact te maken. Pas toen duidelijk werd hoe en waarom Wonen Limburg op een nieuwe manier social return wilde toepassen, gingen leveranciers ermee aan de slag. Essentieel hierin was dat Wonen Limburg kon aantonen dat het nieuwe social return de veel gehoorde klachten over het oude beleid zou oplossen. Leveranciers kregen met dit nieuwe beleid meer vrijheid en namen vervolgens ook meer verantwoordelijkheid voor het creëren van duurzame/vaste banen voor mensen uit de kwetsbare groepen. En zij begrepen vrij snel dat zij op hun eigen wijze wel direct aan de slag moesten gaan om de deadline te halen.

Samen met leveranciers maak je de meeste impact!

“We zijn ervan overtuigd dat ons inkoopbeleid op basis van de PSO meer bijdraagt aan arbeidsparticipatie dan wanneer we het zouden organiseren als individuele contractverplichting bij inkoop en aanbestedingen. Met name omdat PSO toeziet op duurzame inzet van de kwetsbare groepen bij onze leveranciers.”

Frits Gerris, Inkoop Specialist Wonen Limburg

Bestaande leveranciers

Zoals gezegd weet iedere leverancier of samenwerkingspartner sinds 2020 dat werken met Wonen Limburg betekent dat trede 2 op de PSO-ladder behaald moet worden. Maar hoe heeft Wonen Limburg dit met hun bestaande leveranciers aangepakt?

Wonen Limburg heeft ervoor gekozen om hier samen met haar bestaande leveranciers stapsgewijs naar toe te werken. Het is namelijk van groot belang dat ook zij goed voorbereid zijn op mensen uit de doelgroep. Simpelweg aannemen en plaatsen van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt leidt vaak tot frustraties en conflicten, met blijvende uitval tot gevolg. Dat had Wonen Limburg al geleerd van het oude social return beleid gebaseerd op contractuele projectgebonden verplichtingen.

Halverwege 2020 heeft Wonen Limburg hun leveranciers geïnformeerd in een uitgebreide bijeenkomst. Natuurlijk vroeg dit wat aanpassingsvermogen van de leveranciers, maar ze zijn wel snel aan de slag gegaan om het gewenste certificaat te behalen.

Als lastig wordt ervaren dat kennisintensieve bedrijven, denk bijvoorbeeld aan de vaste accountant, niet gemakkelijk voor een PSO-gecertificeerd bedrijf in te wisselen zijn. Het blijven benaderen van deze bedrijven met de vraag/eis is dus tot nu toe de enige optie voor Wonen Limburg.

Nieuwe leveranciers

Er staat nu in het beleid dat bij een aanbesteding het inschrijvende bedrijf minimaal trede 2 moeten hebben. Dat zorgt soms wel voor moeilijkheden omdat Wonen Limburg bij voorkeur samenwerkt met lokale partijen. Daarvan zijn er nog niet zoveel gecertificeerd.

Daarom bedacht Wonen Limburg de volgende oplossing: wanneer de opdracht langer dan een jaar duurt, de juiste partijen wel de opdracht gegund krijgen mits ze binnen een jaar de Aspirant status behalen. Dan weer een jaar later trede 1 en het jaar daarop trede 2. Dat bleek goed te doen, want de meeste leveranciers behalen zonder problemen trede 2 of trede 3 na die twee jaar. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen kennisintensieve bedrijven en niet kennisintensieve bedrijven. Voor alle leveranciers geldt dezelfde eis. Kennisintensieve bedrijven kunnen immers ook via hun eigen inkoop stijgen op de PSO.

Daarbij betreft Wonen Limburg alle leveranciers actief bij resultaten en sociale impact van de PSO. In de tweejaarlijkse 'Nieuwsbrief PSO' deelt Wonen Limburg ter inspiratie de verhalen van mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie die dankzij social return bij een leverancier aan het werk zijn gegaan. Wonen Limburg schuwt er daarbij niet voor om ook de uitdagingen te delen. Niet altijd verloopt een plaatsing of het behalen van het certificaat zonder problemen. Transparantie in de communicatie is voor Wonen Limburg een basiseis.

Van social return naar social impact

De social impact van Wonen Limburg moet leiden tot meer duurzame arbeidsplaatsen voor kwetsbare groepen bij haar leveranciers. En de impact is er zeker. Meer dan 50% van de leveranciers beschikt inmiddels over een PSO-certificaat en 75% procent van de uitgaven van Wonen Limburg komt inmiddels terecht bij bedrijven die structureel werk maken van arbeidsparticipatie (PSO-trede 2 of hoger). Het lukt Wonen Limburg dus goed om uitvoering te geven aan maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) en dit ook goed in beeld te brengen.

De PSO maakt de sociale bijdrage van Wonen Limburg objectief en inzichtelijk

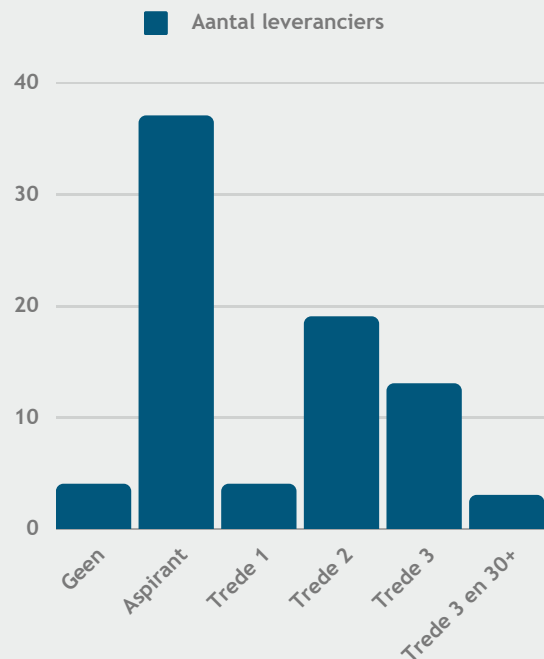
Wonen Limburg monitort de impact van het social return beleid door middel van inkoop (indirecte bijdrage) en de resultaten op de eigen werkvloer (directe bijdrage). Samen geven deze de totale sociale bijdrage van Wonen Limburg weer. Deze objectieve KPI geeft concreet aan welk aandeel van de werkzaamheden terecht komt bij kwetsbare groepen en kwantificeert daarmee de impact.

Sociale bijdrage Wonen Limburg

Totale bijdrage	Directe bijdrage	Indirecte bijdrage
15,5%	1,6%	13,9%

PSO auditrapport TUV Reinland 21 juli 2022

Aantal toeleveranciers per PSO-trede in aantallen

Uitleg sociale bijdrage

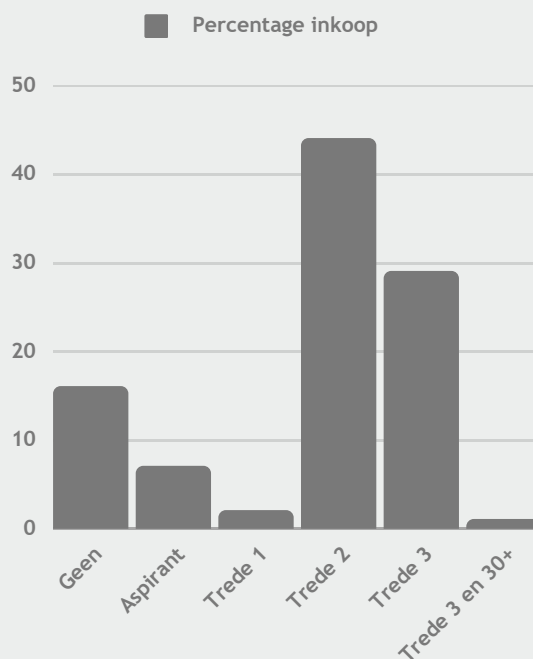
De PSO brengt op bedrijfsniveau de verhouding in kaart tussen het aantal medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt en het totale aantal werkzame medewerkers in een peiljaar. Dit omvat zowel eigen personeel als personeel dat via uitbesteding van werk of diensten aan het werk is. De directe bijdrage geeft daarbij de waarde voor eigen personeel weer en de indirecte waarde voor personeel van partners/toeleveranciers. De directe en indirecte bijdrage vormen samen de sociale bijdrage, die wordt uitgedrukt in percentages.

De PSO maakt de sociale impact van Wonen Limburg financieel inzichtelijk

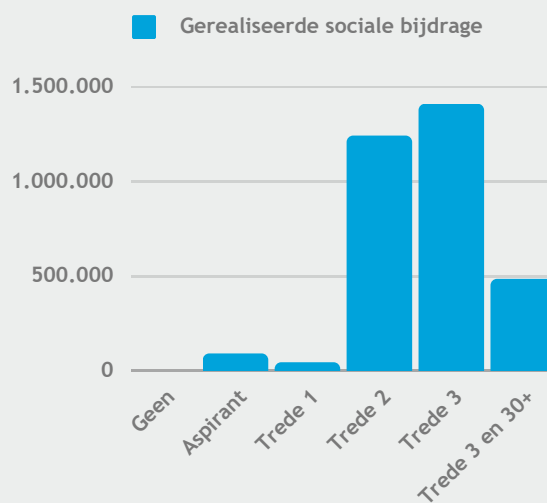
De PSO stelt Wonen Limburg ook in staat om de gerealiseerde sociale impact financieel inzichtelijk te maken. Wonen Limburg weet immers hoeveel er besteed wordt aan leveranciers en weet ook wat de totale sociale bijdrage van leveranciers is. Dit wordt namelijk geauditeerd door een certificerende instelling. Door de partneruitgave te vermenigvuldigen met de sociale bijdrage, ontstaat er een goed en objectief beeld welk deel van de uitgaven bij de kwetsbare groepen terecht komt. Wonen Limburg heeft hierdoor een heel helder beeld van de effecten van het maatschappelijk verantwoord inkoopbeleid.

Inkoop per PSO-trede in percentages van uitgaven in euro's

Gerealiseerde sociale bijdrage per PSO-trede in euro's

Conclusie

Wonen Limburg creëert steeds meer werkgelegenheid voor kwetsbare groepen bij steeds meer bedrijven. Op deze manier draagt Wonen Limburg bij aan een ecosysteem van leveranciers die veel meer dan gemiddeld én aantoonbaar, vaste arbeidsplaatsen creëren voor kwetsbare groepen. Deze groepen werken niet alleen op projecten van Wonen Limburg, maar ook bij andere opdrachtgevers. Wonen Limburg heeft de overtuiging dat dit duurzamer is dan de klassieke, projectgebonden, social return waar **duurzame** inzet niet vanzelfsprekend is. Natuurlijk kijkt Wonen Limburg ook naar kansen in haar eigen organisatie. Uit de directe sociale bijdrage blijkt dat zij 1,6% van haar eigen werkzaamheden laat uitvoeren door inzet van mensen uit de kwetsbare groepen. Voor de werkzaamheden die zij niet zelf doet en uitbested, wordt 13,9% uitgevoerd door mensen uit kwetsbare groepen. Wonen Limburg heeft zelf inmiddels ook het PSO-certificaat aangevraagd. Na de externe audit bleek Wonen Limburg op trede 3 uit te komen.

Hiermee behoort Wonen Limburg tot de **top 10%** van organisaties in Nederland die kwetsbare groepen helpt aan duurzaam werk.

“Van de ruim 80 leveranciers heeft de helft een certificaat. Nog 40 te gaan dus. Hoewel iedere maand geïnventariseerd wordt hoeveel bedrijven hun certificaat hebben, kan de begeleiding en handhaving nog verder verbeterd worden. Voor de toekomst zijn er daarom nog wel verbeterplannen in de maak. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan het opvragen van een Plan van Aanpak aan bedrijven met een Aspirant status. Dan kunnen we met dat bedrijf overleggen hoe we ze kunnen helpen om te groeien naar trede 1 en later trede 2. De Kansmakers van Wonen Limburg zouden hierin een rol kunnen spelen.”

Frits Gerris, Inkoop Specialist Wonen Limburg

Veel gestelde vragen aan Wonen Limburg over de PSO

Hoe meet en monitort Wonen Limburg precies haar sociale bijdrage?

Wonen Limburg meet haar sociale impact door middel van inkoop (indirecte bijdrage) en de eigen bijdrage (directe bijdrage). Samen vormen deze twee bijdragen de totale sociale bijdrage. Beide waarden worden uitgedrukt in percentages. Deze percentages zijn afkomstig uit het PSO-rekenmodel van TNO en geven aan hoeveel van de totale arbeidsbehoefte terecht is gekomen bij kwetsbare groepen.

De PSO stelt Wonen Limburg ook in staat om de gerealiseerde sociale impact financieel inzichtelijk te maken. Wonen Limburg weet namelijk hoeveel zij besteden aan leveranciers en zij weten ook wat de totale sociale bijdrage van hun leveranciers is. Deze worden namelijk geauditeerd door certificerende instellingen. Door de partner uitgave te vermenigvuldigen met de sociale bijdrage, ontstaat een goed en objectief beeld van welk deel van de uitgaven bij de kwetsbare groepen terecht komt.

Wordt de inkoopkracht van Wonen Limburg wel effectief benut nu de focus is verlegd van contractverplichtingen naar partner management?

Wonen Limburg is van mening dat het succes groter en duurzamer is wanneer bedrijven meer ruimte krijgen om passende banen te creëren voor kwetsbare groepen. Door bedrijven meer vrijheid te geven, nemen zij ook meer verantwoordelijkheid voor duurzame plaatsingen. Dit leidt uiteindelijk tot meer vaste banen voor kwetsbare groepen bij reguliere werkgevers, wat het uiteindelijke doel is van het MVO-beleid. Vaste banen bieden immers meer toekomstperspectief en verhogen de zelfredzaamheid van de doelgroep.

Worden leveranciers wel voldoende gestimuleerd om blijvend werk te maken van arbeidsparticipatie?

Wonen Limburg hanteert het PSO-certificaat als belangrijk selectiecriteria bij het selecteren van leveranciers. Leveranciers moeten voldoen aan de gestelde eisen om als partner van Wonen Limburg te kunnen fungeren. Het PSO-certificaat wordt voor een periode van twee jaar afgegeven en de leverancier moet bij hernieuwing wederom aantonen dat zij bovengemiddeld scoren op arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen. Hierdoor worden leveranciers gestimuleerd om continu te monitoren welk aandeel van hun werkzaamheden wordt uitgevoerd door kwetsbare groepen en continu te groeien om het trede niveau te kunnen behouden.

Het mooie van de PSO is dat leveranciers onderling worden vergeleken op basis van gemiddelde scores. De PSO-norm groeit mee en blijft bedrijven dus stimuleren om (veel) meer dan gemiddeld te doen voor kwetsbare groepen. Hierdoor wordt er een positieve stimulans gecreëerd om blijvend werk te maken van arbeidsparticipatie.

Verlies je niet de impact op de regio's met een landelijk erkend keurmerk?

Als bewoners van Wonen Limburg ook buiten de regio werken, heeft Wonen Limburg daar ook baat bij. Het zou daarom niet eerlijk zijn om het SROI-beleid alleen op de eigen regio toe te passen. Bovendien reikt maatschappelijke verantwoordelijkheid verder dan alleen Limburg of de regio's waarin we actief zijn. In tijden waarin inclusie hoog op de agenda staat en er sprake is van arbeidsmarktkrapte bij veel werkgevers, is het niet passend om nog meer afbakeningen en hokjes te creëren. Het gaat er uiteindelijk om dat we maatschappelijk verantwoord inkopen en opdrachten verstrekken en daarmee kwetsbare groepen zo goed mogelijk ondersteunen en kansen geven. Dat andere regio's daarvan ook profiteren, is eerder een kans dan een bedreiging voor arbeidsparticipatie.

Hoe weet Wonen Limburg zeker dat leveranciers mensen uit kwetsbare groepen duurzaam aan werk helpen?

Wonen Limburg is van mening dat het succes groter en duurzamer is wanneer bedrijven meer ruimte krijgen om passende banen te creëren voor kwetsbare groepen. Door bedrijven meer vrijheid te geven, nemen zij ook meer verantwoordelijkheid voor duurzame plaatsingen. Dit leidt uiteindelijk tot meer vaste banen voor kwetsbare groepen bij reguliere werkgevers, wat het uiteindelijke doel is van het MVO-beleid. Vaste banen bieden immers meer toekomstperspectief en verhogen de zelfredzaamheid van de doelgroep.

Hoe speelt het beleid van Wonen Limburg in op de steeds krappere wordende arbeidsmarkt?

Het beleid van Wonen Limburg is gericht op het helpen van moeilijker groepen om aan het werk te komen, en niet op het verhogen van de SROI. De focus blijft daarbij liggen op het initiële doel: het bevorderen van arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen.

Leveranciers kunnen het PSO-certificaat ook gebruiken om aan SROI-verplichtingen bij andere opdrachtgevers te voldoen. Hoe wordt voorkomen dat er dubbelingen ontstaan, en wordt het niet te makkelijk voor leveranciers om social return te realiseren?

De PSO beoordeelt de sociale prestatie op basis van de omvang van de gehele organisatie. Dit betekent dat een organisatie ook meer werk moet bieden aan kwetsbare groepen als de organisatie groeit op basis van andere opdrachtgevers. Dit geldt voor opdrachten met- en zonder-SROI verplichtingen. Door het aannemen van meer mensen vanwege meer opdrachten, moeten automatisch meer mensen uit de kwetsbare doelgroepen aangenomen worden om op hetzelfde PSO-prestatieniveau te blijven. Daarmee worden leveranciers gestimuleerd om social return te blijven realiseren en worden dubbeltellingen voorkomen.

Stappenplan

Stap 1

Begin altijd met een evaluatie van social return in de oude beleidssituatie.

Stap 2

Stel de uitgangspunten, randvoorwaarden en doelstellingen van het social return beleid op.

Stap 3

Koppel de doelstellingen aan een meetinstrument zoals de PSO.

Stap 4

Werk samen met bestaande leveranciers om de tredes te behalen door hen te informeren en te betrekken bij de doelstellingen:

- Informeer hen over plannen en doelen
- Activeer hen in kennissessies en intervisie
- Deel uitdagingen, successen en resultaten, bijvoorbeeld via een nieuwsbrief en bijeenkomsten
- 'Practice what you preach'
- Stippel een tijdspad uit voor zowel bestaande als nieuwe leveranciers
- Houd de rug recht, zelfs als leveranciers aangeven het te uitdagend te vinden: bijna alle organisaties en bedrijven hebben mogelijkheden om iets te doen aan arbeidsparticipatie

Stap 5

Monitor de prestaties van het social return beleid op basis van de doelstellingen en met behulp van het meetinstrument.